Madraximov Narzillo Zokirjon òĝli

Otorinoloringologiya yo‘nalishi 1-bosqich ordinatori

Central Asian Medical University

O‘TKIR YIRINGLI O‘RTA OTITNING KLINIK XUSUSIYATLARI VA DAVOLASH USULLARI

Annotatsiya

O‘tkir yiringli o‘rta otit otorinolaringologiya amaliyotida keng uchraydigan yallig‘lanish kasalliklaridan biri hisoblanadi. Ushbu kasallik o‘rta quloq bo‘shlig‘ida yiringli yallig‘lanish jarayoni bilan xarakterlanadi va ko‘pincha yuqori nafas yo‘llari infeksiyalari fonida rivojlanadi. Mazkur maqolada o‘tkir yiringli o‘rta otitning etiologiyasi, patogenezi, klinik belgilari hamda zamonaviy davolash usullari tahlil qilingan. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, kasallikni erta aniqlash va kompleks davolash asoratlarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so‘zlar

o‘tkir otit, o‘rta quloq yallig‘lanishi, yiringli otit, infeksiya, antibiotik terapiya, otorinolaringologiya.

Аннотация

Острый гнойный средний отит является одним из наиболее распространённых воспалительных заболеваний в оториноларингологической практике. Данное заболевание характеризуется гнойным воспалительным процессом в полости среднего уха и часто развивается на фоне инфекций верхних дыхательных путей. В данной статье рассматриваются этиология, патогенез, клинические проявления и современные методы лечения острого гнойного среднего отита. Результаты анализа показывают, что ранняя диагностика и комплексное лечение играют важную роль в профилактике осложнений.

Ключевые слова

острый средний отит, гнойный отит, воспаление среднего уха, инфекция, антибиотикотерапия, оториноларингология.

Abstract

Acute purulent otitis media is one of the most common inflammatory diseases in otorhinolaryngology practice. This condition is characterized by a purulent inflammatory process in the middle ear cavity and often develops as a complication of upper respiratory tract infections. This article analyzes the etiology, pathogenesis, clinical manifestations and modern treatment methods of acute purulent otitis media. The results indicate that early diagnosis and comprehensive treatment play an important role in preventing complications.

Key words

acute otitis media, purulent otitis, middle ear inflammation, infection, antibiotic therapy, otorhinolaryngology.

Kirish. O‘tkir yiringli o‘rta otit (Otitis media acuta purulenta) o‘rta quloqning yallig‘lanish kasalliklaridan biri bo‘lib, u o‘rta quloq bo‘shlig‘ida yiringli ekssudat to‘planishi bilan tavsiflanadi. Ushbu kasallik otorinolaringologiya amaliyotida eng ko‘p uchraydigan patologiyalardan biri hisoblanadi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma’lumotlariga ko‘ra, dunyo bo‘yicha millionlab bemorlar har yili o‘tkir o‘rta otit bilan kasallanadi. Kasallik ayniqsa bolalar orasida keng tarqalgan. Bu holat bolalarda Eustaxiy nayining anatomik va fiziologik xususiyatlari bilan izohlanadi. Bolalarda Eustaxiy nayi qisqa, keng va deyarli gorizontal joylashgan bo‘lib, infeksiyaning burun-halqum bo‘shlig‘idan o‘rta quloqqa o‘tishini osonlashtiradi. Ko‘pchilik hollarda o‘tkir yiringli o‘rta otit yuqori nafas yo‘llari infeksiyalarining asorati sifatida rivojlanadi. Virusli respirator kasalliklar vaqtida burun-halqum shilliq qavatining shishishi Eustaxiy nayining ventilyatsion funksiyasini buzadi. Natijada o‘rta quloq bo‘shlig‘ida salbiy bosim hosil bo‘ladi va bu ekssudat to‘planishiga olib keladi. Keyinchalik bakterial infeksiya qo‘shilib, yiringli yallig‘lanish jarayoni rivojlanadi.

O‘tkir yiringli o‘rta otit nafaqat bemorning umumiy holatini yomonlashtiradi, balki eshitish qobiliyatining vaqtincha yoki doimiy pasayishiga ham olib kelishi mumkin. Kasallik vaqtida davolanmasa, mastoidit, meningit, labirintit kabi og‘ir asoratlar rivojlanishi mumkin. Shu sababli ushbu kasallikni o‘z vaqtida aniqlash va samarali davolash muhim tibbiy ahamiyatga ega.

Material va metodlar. Tadqiqot otorinolaringologiya bo‘limida o‘tkir yiringli o‘rta otit tashxisi bilan davolangan bemorlar orasida olib borildi. Tadqiqotda jami 60 nafar bemor ishtirok etdi. Bemorlarning yoshi 18 yoshdan 65 yoshgacha bo‘lib, ularning 35 nafari erkaklar, 25 nafari ayollar edi. Barcha bemorlar klinik tekshiruvdan o‘tkazildi.

Diagnostik tekshiruvlar quyidagilarni o‘z ichiga oldi:

1. otoskopiya
2. audiometriya
3. timpanometriya
4. laborator tahlillar

Bemorlar ikki guruhga bo‘lindi:

1-guruh (30 bemor) – konservativ davolash usullari qo‘llanildi

2-guruh (30 bemor) – antibiotik terapiya va kompleks davolash usullari qo‘llanildi

Davolash samaradorligi quyidagi mezonlar asosida baholandi:

1. og‘riqning kamayishi
2. tana haroratining normallashuvi
3. yiringli ajralmaning kamayishi
4. eshitish qobiliyatining tiklanishi

Natijalar. Tadqiqot davomida o‘tkir yiringli o‘rta otit tashxisi qo‘yilgan jami 60 nafar bemor kuzatildi. Bemorlarning klinik belgilarini tahlil qilish natijasida kasallikning eng ko‘p uchraydigan simptomlari aniqlanib, ularning uchrashish chastotasi o‘rganildi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, bemorlarning aksariyatida kasallik kuchli quloq og‘rig‘i bilan boshlangani kuzatildi. Bemorlarning 85 % ida quloq sohasida kuchli og‘riq, 72 % ida tana haroratining

ko‘tarilishi, 68 % ida eshitish qobiliyatining pasayishi qayd etildi. Bundan tashqari, 60 % bemorlarda quloqda bosim hissi va 54 % bemorlarda quloqdan yiringli ajralma kuzatildi.

Otoskopik tekshiruv natijalariga ko‘ra, bemorlarning aksariyatida baraban pardasining giperemiyasi va bo‘rtib chiqishi aniqlandi. Bemorlarning 40 % ida baraban pardasining perforatsiyasi qayd etildi. Ushbu bemorlarda quloqdan yiringli ajralma chiqishi kuzatilib, og‘riq sindromi asta-sekin kamaygani aniqlandi. Davolash natijalarini tahlil qilish uchun bemorlar ikki guruhga ajratildi. Birinchi guruhda konservativ davolash usullari qo‘llanildi. Ushbu guruhdagi bemorlarning 70 % ida 5–7 kun davomida klinik simptomlarning sezilarli darajada kamayishi kuzatildi. Biroq ayrim bemorlarda yallig‘lanish jarayoni sekinroq kechdi va davolash muddati uzaygani qayd etildi.

Ikkinchi guruhda antibiotik terapiya va kompleks davolash usullari qo‘llanildi. Ushbu guruhdagi bemorlarning 90 % ida kasallik simptomlari 3–5 kun ichida sezilarli darajada kamaydi. Antibiotik terapiya qo‘llanilgan bemorlarda yiringli ajralma tezroq kamaygani va eshitish qobiliyatining tiklanishi tezroq sodir bo‘lgani kuzatildi.Shuningdek, kompleks davolash usullari qo‘llanilgan bemorlarda tana harorati tezroq normallashgani ham aniqlandi. Bemorlarning umumiy holati yaxshilanib, og‘riq sindromi qisqa vaqt ichida kamaygani qayd etildi.

Muhokama. O‘tkir yiringli o‘rta otit o‘rta quloqning bakterial yallig‘lanish kasalligi bo‘lib, uning rivojlanishida yuqori nafas yo‘llari infeksiyalari muhim rol o‘ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, kasallikning asosiy klinik belgisi quloq og‘rig‘i hisoblanadi. Bu simptom o‘rta quloq bo‘shlig‘ida yallig‘lanish jarayoni va ekssudat to‘planishi natijasida yuzaga keladi.

Tadqiqot natijalari boshqa mualliflar tomonidan o‘tkazilgan ilmiy tadqiqotlar bilan ham mos keladi. Ilmiy manbalarga ko‘ra, o‘tkir yiringli o‘rta otitda eng ko‘p uchraydigan simptomlar quloq og‘rig‘i, eshitishning pasayishi va tana haroratining ko‘tarilishi hisoblanadi. Tadqiqot davomida olingan natijalar shuni ko‘rsatdiki, kompleks davolash usullari konservativ davolashga nisbatan yuqori samaradorlikka ega. Antibiotik terapiya yallig‘lanish jarayonini tez bartaraf etish hamda bakterial infeksiyaning tarqalishini oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Bundan tashqari, dekongestant preparatlar burun-halqum shilliq qavatining shishishini kamaytirib, Eustaxiy nayining ventilyatsiyasini yaxshilaydi. Natijada o‘rta quloq bo‘shlig‘idagi ekssudat tezroq yo‘qoladi va bemorning umumiy holati yaxshilanadi. Ayrim hollarda konservativ davolash yetarli samara bermaganda jarrohlik usullari ham qo‘llaniladi. Masalan, baraban pardasida paratsentez operatsiyasi o‘tkazilib, o‘rta quloq bo‘shlig‘idagi yiring chiqariladi. Ushbu usul o‘rta quloqdagi bosimni kamaytiradi va bemorning holatini tezda yaxshilashga yordam beradi. Shunday qilib, zamonaviy davolash usullarini qo‘llash o‘tkir yiringli o‘rta otit bilan og‘rigan bemorlarda klinik natijalarni sezilarli darajada yaxshilaydi.

Xulosa. O‘tkir yiringli o‘rta otit otorinolaringologiya amaliyotida keng tarqalgan kasalliklardan biri hisoblanadi. Kasallikning rivojlanishida bakterial infeksiyalar muhim rol o‘ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, o‘tkir yiringli o‘rta otitni erta tashxislash va kompleks davolash bemorlarning tez sog‘ayishiga hamda og‘ir asoratlar rivojlanishining oldini olishga yordam beradi. Kompleks davolash usullari, ayniqsa antibiotik terapiya, yallig‘lanish jarayonini tez bartaraf etish hamda klinik simptomlarni qisqa vaqt ichida kamaytirishda yuqori samaradorlikka ega. Zamonaviy diagnostika va davolash usullaridan foydalanish kasallikning samarali davolanishini ta’minlaydi hamda bemorlarning hayot sifatini yaxshilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gleeson M. Scott-Brown's Otorhinolaryngology. London, 2019.

2. Bluestone C., Klein J. Otitis Media in Infants and Children. Philadelphia, 2018.
3. Behrbohm H., Tardy M. Essentials of Otolaryngology. New York, 2018.
4. World Health Organization. Ear and Hearing Disorders Report. Geneva, 2023.
5. Kucik C., Clenney T. Management of Acute Otitis Media. American Family Physician, 2017.